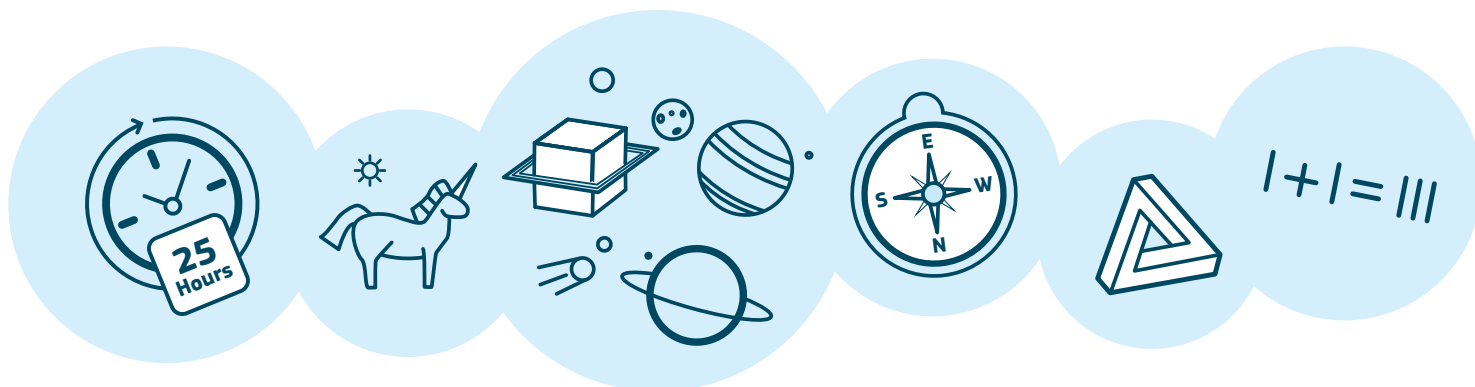

European
Commission

Mythe 1: Schengengebied

“**De mythe:
Schengen faciliteert
het vrije verkeer van
criminelen en
terroristen**”

- Schengengebied: geen rijen meer bij de grenzen
- Vrij verkeer in Schengen: een v/d belangrijkste elementen van onze gemeenschappelijke Europese identiteit
- Vrijheid om binnen Schengen te reizen gaat niet ten koste van onze veiligheid
- Controle van de buitengrenzen en grensoverschrijdende politiesamenwerking houden ons veilig

1 1 Mythe versus realiteit

Wat is het niet?

- een vrije doorgang voor criminelen
- een bedreiging voor de nationale veiligheid

Wat is het wel?

- Vrij verkeer van burgers, zakenmensen en toeristen, zonder douane of paspoortcontrole
- Een grondrecht voor iedere burger en een van de grootste verwezenlijkingen van de Europese Unie

2 De mythe ontkracht

Om het Schengengebied veilig voor burgers te maken, bestrijdt de Europese Unie grensoverschrijdende criminaliteit en terrorisme op verschillende manieren:

Strengere controle v/d buitengrenzen

Er zijn in principe geen controles aan de binnengrenzen van Schengen, maar er zijn strenge controles aan de buitengrenzen. Een enkele set regels – de [Schengen grenscode](#) – bepaalt op welke manier grenscontroles moeten plaatsvinden en welk soort visum reizigers nodig hebben. De vluchtelingencrisis in 2015 bracht een aantal tekortkomingen van de EU bij de controle van de buitengrenzen aan het licht, die nu stapsgewijs worden aangepakt, met name door de oprichting van de nieuwe Europese grens- en kustwacht.

Informatie delen

Er zijn verschillende mechanismen om informatie te delen, die samen het hart van de Europese samenwerking op het gebied van grensbeheersing vormen:

[Via het Schengen Informatie Systeem \(SIS\)](#) kunnen grenswachters en nationale autoriteiten gegevens over criminaliteit en terroristische bedreigingen uitwisselen.

[Via het Europees Strafregistersysteem \(ECRIS\)](#) kunnen criminelen binnen het Schengengebied snel worden opgespoord.

[Via het Visuminformatiesysteem \(VIS\)](#) kunnen de Schengenlanden visumgegevens uitwisselen. Dankzij het gebruik van biometrische gegevens zoals vingerafdrukken en digitale foto's kunnen criminelen worden opgespoord die met een valse identiteit de grens proberen over te steken.

Samenwerking handhaving

Wetshandhavingdiensten in de Schengenlanden voeren geen traditionele grenscontroles meer uit, maar ze blijven aanwezig bij de grenzen en doen regelmatig gerichte controles. Ze werken ook samen bij de bestrijding van grensoverschrijdende misdaden, onder meer met gemeenschappelijke politieteam. Zij kunnen verdachte criminelen onder toezicht plaatsen, hen volgen en over de grens aanhouden. Daarnaast zorgen geïntegreerde IT-systemen voor een constante gegevensuitwisseling.

[Europol](#) is de wetshandhavingdienst die 28 EU-lidstaten helpt bij de bestrijding van zware internationale criminaliteit en terrorisme. Europol heeft 60 politiemensen gestuurd als ondersteuningsteam voor het onderzoek met betrekking tot de recente terroristische aanslagen in Frankrijk en België.

De Europese Unie heeft bovendien recentelijk [Europeescentrum voor terrorismebestrijding](#) opgericht, om de lidstaten beter te steunen bij de bestrijding van terrorisme en radicalisering.

Samenwerking justitie

Een van de bekendste en doeltreffendste voorbeelden van justitiële samenwerking tussen nationale autoriteiten is het Europees aanhoudingsbevel, om criminelen eenvoudiger en sneller tussen de landen uit te wijzen. Via justitiële samenwerking kunnen strafrechtelijke vonnissen ook efficiënter in de hele EU ten uitvoer worden gelegd.

3 Wist je dat?

- Een paar getallen: in 2015 is het Schengeninformatiesysteem bijna 3 miljard keer geraadpleegd door nationale autoriteiten, en er worden elke maand via het Europees Strafregerinformatiesysteem 100 000 boodschappen uitgewisseld tussen nationale autoriteiten.
- Een paar resultaten: sinds de oprichting van het Schengeninformatiesysteem zijn er 25 000 mensen aangehouden, 79 000 mensen is aan de grens de toegang ontzegd en er zijn 12 000 vermiste personen teruggevonden. Het faciliteert de detectie van terroristische bedreigingen.
- Elke dag steken 3,5 miljoen mensen interne Schengen-grenzen over
- Schengen brengt welvaart: de intra-Europese handel heeft in 2014 de €5 biljoen overschreden!

4 Case study

Dankzij Schengen steken dagelijks duizenden mensen en grote hoeveelheden goederen de 8 kilometer lange Sontbrug tussen Denemarken en Zweden over zonder grenscontrole. Zonder dit vrije verkeer zouden bedrijven, die afhankelijk zijn van betrouwbare en snelle logistiek, naar schatting tot €300 miljoen per jaar aan vertragingen verliezen.

Toen vanwege de migrantencrisis recent op de brug grenscontroles werden geïntroduceerd, schatte de DSB, de Deense spoorwegmaatschappij, dat de controles ongeveer €100 000 per dag kosten. Pernille Knudsen, vice chief executive van de Deense werkgeversbond, zei dat "het gebrek aan werknemers een probleem is en als de Zweden hier niet willen werken vanwege langere reistijd, het probleem nog groter wordt". Mevrouw Knudsen zei verder dat "grenscontroles de doodsteek voor de Deense economie kunnen zijn". Als de Schengenregels volledig worden toegepast op de Sontbrug, wordt de handel gefaciliteerd, hebben werknemers meer keuze om een baan te vinden en kunnen tekorten aan vakmensen worden opgevuld.

5 Vragen voor de pubquiz

Schengen: wat betekent het echt?

Marina een jonge Slowaakse reiziger die IJsland wil bezoeken, kan gebruik maken van het vrije verkeer van personen, omdat IJsland onderdeel van Schengen is, hoewel het geen lid van de EU is.

Laetitia, een Portugese die tijdens de zomer door Oost-Europa wil reizen, van Polen naar Tsjechië, en dan naar Slowakije en Hongarije, heeft daarvoor alleen een geldig paspoort nodig, zonder vier visa aan te vragen.

Sandrine woonachtig in Metz in Frankrijk, reist elke dag naar Luxemburg voor haar werk bij een groot architectenbureau. Toen Sandrine de baan in Luxemburg kreeg aangeboden, hoefde ze niet met haar familie naar een nieuwe stad te verhuizen en kan ze gemakkelijk dagelijks de Frans-Luxemburgse grens oversteken zonder grenscontrole.

Waarom heet het Schengen?

Het Schengengebied ontleent zijn naam aan de stad Schengen in Luxemburg, waar op 14 juni 1985 het Verdrag van Schengen is ondertekend.

Hoe groot is het Schengengebied? Omvat het de gehele EU en zijn alle EU-lidstaten automatisch lid van Schengen?

Het Schengengebied bestaat uit de meeste EU-leden (behalve Bulgarije, Cyprus, Ierland, Kroatië, Roemenië, en het Verenigd Koninkrijk) plus 4 bijkomende landen (Liechtenstein, Noorwegen, IJsland en Zwitserland).

Wat is vrij verkeer? Wat heeft die met Schengen te maken?

Het vrije verkeer van personen is geïntroduceerd in het Verdrag van Rome uit 1957 en omvatte alleen het vrije verkeer van werknemers. Het doel was alle Europese burgers het recht toe te kennen om in een ander land een baan te vinden en daar te gaan wonen. Later, na de ondertekening van het Verdrag van Schengen en de invoering van het Europese burgerschap (1992), was het de bedoeling dat het vrije verkeer van personen voor alle burgers uit Schengenlanden zou gelden. Daarom werden de binnengrenzen afgeschaft, zodat mensen vrijelijk konden reizen, werken, studeren of met pensioen gaan in de lidstaat van hun keuze. Schengen is zo belangrijk voor het Europese project omdat het vrije verkeer van personen een echte Europese basiswaarde is. Daarom zou je kunnen zeggen dat Schengen dit vrije verkeer van personen garandeert. Schengen heeft drie hoofddoelen: 1) mensen aanmoedigen zonder beperkingen te reizen, 2) het concurrentievermogen verhogen door handel te faciliteren (geen vervoersvertragingen aan de grenzen) en 3) de samenwerking tussen de EU-landen versterken op het gebied van de veiligheid aan de buitengrenzen.

Kunnen nieuwe leden toetreden tot het Schengengebied? Hoe weten we zeker dat ze hun grensveiligheid betrouwbaar bewaken?

Hoe weten we zeker dat ze hun grensveiligheid betrouwbaar bewaken?

Veel Europese landen willen deel uitmaken van het Schengengebied, maar niet alle landen kunnen dit meteen doen. Ze moeten aan bepaalde voorwaarden voldoen, met name met betrekking tot hun vermogen om de buitengrenzen te controleren, Schengenvisa uit te geven, de Schengenregels toe te passen en met de nationale autoriteiten van andere EU-landen samen te werken. Voordat ze toetreden, ondergaan kandidaat-landen een evaluatie, en ook lang daarna blijven zij onderworpen aan jaarlijkse controles (5-7 lidstaten worden elk jaar geëvalueerd). Voor de periode 2015-2019 worden België, Duitsland, Liechtenstein, Nederland en Oostenrijk geëvalueerd. Momenteel zetten Bulgarije, Cyprus, Kroatië en Roemenië de nodige stappen om tot het Schengengebied te kunnen toetreden.

Hoeveel kost die grensoverschrijdende samenwerking binnen het Schengengebied?

Bij het bespreken van de kostenkwestie is het nuttig te bedenken wat het zou kosten om grenscontroles te introduceren. Zo'n actie zou aanzienlijke economische, politieke en sociale gevolgen voor de EU en haar leden hebben. Wat de onmiddellijke en rechtstreekse impact van het afschaffen van Schengen betreft, heeft de Europese Commissie geraamd dat dat tussen €5 en €18 miljard per jaar kost, met aanzienlijke negatieve gevolgen voor de gehele economie van de EU in het algemeen en voor een aantal economische spelers en regio's in het bijzonder. De vervoersector zou als eerste schade ondervinden, met rechtstreekse kosten van €7,5 miljard per jaar. Landen zoals Polen, Nederland en Duitsland kijken tegen bijkomende kosten van € 500 miljoen aan. Op de lange termijn zou de stijging van vervoerskosten ten gevolge van de wachttijden door grenscontroles het economische concurrentievermogen van de EU kunnen schaden. Volgens de ramingen zou met een volledige herinvoering van grenscontroles ook het toerisme worden geraakt ten belope van €36-98 miljoen in de eerste twee jaar. De rijen aan de grenzen worden langer, vooral tijdens de spits, waardoor mensen onvermijdelijk minder gaan reizen, in het bijzonder de korte trips en dagtochten. Dit gevolg zou vooral voelbaar zijn in toeristische gebieden dicht bij de grens.

Ten gevolge van de migratiecrisis hebben bepaalde landen opnieuw grenscontroles ingevoerd. Hoe is dit mogelijk in het Schengengebied?

Krachtens de Schengengrenscore mogen landen tijdelijk opnieuw controles aan de binnengrenzen invoeren, in het geval van een ernstige bedreiging van de openbare orde of de nationale veiligheid van een land. De controles moeten in verhouding staan tot de bedreiging, beperkt in tijd en uitzonderlijk zijn. Hiertoe mag alleen als uiterste maatregel worden besloten.

In de praktijk is deze maatregel wel gebruikt voor politieke toppen of voetbalwedstrijden, bijvoorbeeld om te voorkomen dat buitenlandse hooligans het land binnen zouden komen. Geconfronteerd met de vluchtelingencrisis vanaf 2015 hebben 6 van de 26 lidstaten opnieuw grenscontroles ingevoerd. Duitsland voert bijvoorbeeld controles aan de grens met Oostenrijk uit. Frankrijk heeft in 2015 opnieuw grenscontroles ingevoerd, na de terroristische aanslagen in Parijs en later in Nice.